

[Orla Møller.]

at vi er ført frem til en velstand her i landet, der generelt set betyder, at et større antal af borgerne har fået del i hele samfundets gode end nogen sinde før.

Jeg må måske lige kort sige: vi har fået en industriel udvikling, vi har fået en øget produktion af landbrugsprodukter, vi har fået et udvidet serviceerhverv, og vi har fået en omfattende offentlig service for borgerne. Dette er resultatet af en indsats både fra erhvervslivets side og fra tusinder andre, der arbejder eller er ansat og har lagt deres kræfter i, for at vi kunne få denne udvikling. Det er også resultatet af en bevidst offentlig indsats på disse områder.

Der er altså adskilligt, vi kan konstatere med en vis form for tilfredshed. Men det er selvfølgelig ikke nok. Det, der er den egentlige baggrund for, at disse forslag til folketingsbeslutning er kommet på bordet her i dag, er, at denne udvikling har haft bivirkninger af forskellig karakter, der absolut ikke kan betragtes som noget særlig tilfredsbringende. For ekspansionen har haft sine omkostninger: vort erhvervs- og bosætningsmønster har ganske vist i hovedtræk fulgt samme linje som i udlandet, men udviklingen har hos os som forudsætning haft en større eller mindre koncentration både inden for den private og inden for den offentlige sektor.

Udviklingen har imidlertid også ført os frem til et stadium, hvor vi må overveje, om det er sket på bekostning af værdier, som vi burde have behandlet med større omhu eller økonomi: naturressourcerne, den menneskelige trivsel, mulighederne for arbejde og mulighederne for offentlig service. Jeg skal i denne forbindelse lade diskussionen om forbruget af naturressourcerne og forureningsproblemerne ligge.

Udviklingen af vort erhvervsliv, og parallelt hermed går i et vist omfang den offentlige service, har ført til, at nogle egne af landet står uden de beskæftigelsesmuligheder, som man har andetsteds, undertiden endda til et sådant overmål, at man mangler arbejdskraft andre steder. Vi har gennem offentlige foranstaltninger, som det er nævnt af boligministeren, søgt at påvirke og ændre denne udvikling, og så er vi ved det centrale problem. Vi reparerer nemlig som oftest på den udvikling, som er et resultat af

erhvervslivets frie bosætningsvalg, frie lokaliseringsvalg. Den enkelte virksomhed, der skal kunne leve af sin produktion, er kun undergivet den styring fra det offentlige side, som er begrundet i hensynet til omgivelserne eller hensynet til forurening eller til de udgifter, som ved enhver bebyggelse pålægges det offentlige. Når vi griber til love for at påvirke udviklingen af bosætningsmønsteret og erhvervs-mønsteret, er der i almindelighed over for erhvervene kun tale om tilbud eller påvirkninger af erhvervsvirksomhedens frie lokaliseringsvalg. Vil virksomhederne ikke tage imod tilbudet eller lade sig påvirke, kan virksomhederne lade være; længere har der ikke været politisk mulighed for at skabe en enighed.

Ved venstres forslag til folketingsbeslutning synes jeg derfor man kan sige, at man møder, jeg ved ikke, om jeg skal bruge udtrykket halvhed eller dobbelthed i holdningen; jeg siger det ikke med nogen som helst form for hårdt drilleri, men den skævhed, vi har fået i udviklingen, hænger sammen med, at vi ikke tilstrækkelig stærkt har villet styre. Det er godt nok at få antydning ved eksempler, at det samfundsøkonomisk måske ikke er så fordelagtigt, at den enkelte virksomhed har et frit lokaliseringsvalg, men tør vi tage konsekvensen og anvise en effektiv fremgangsmåde til at løse disse problemer? Jeg tror ikke, at et vejledende lokaliseringsråd vil bringe os ret meget videre, og i hvert fald ikke, at det vil fremme den nødvendige planlægning på dette område. Jeg skal ikke dermed uden videre tage afstand fra, at det kunne have en betydning, når vi når frem til en kulegravning af problemerne, men det vil i hvert fald ikke uden videre være med til at løse problemerne, for den behandling, man kan få på dette sted, vil være en fortsat kulegravning af alle disse forskellige problemer, der rejser sig, men vi står stadig væk i den situation, at vi må tage en politisk bestemmelse om, hvilken vej, hvilken form for styring der skal til for at ændre på situationen.

Derfor er vi i socialdemokratiet enige med boligministeren om, at et folketingsudvalg kan få lejlighed til at behandle alle disse problemer og måske få ryddet en række mere følelsesmæssige forudsætninger af bordet og nå frem til de centrale og kontroversielle spørgsmål, som vi så skal have klaret